

Začalo sněžit a my si to razíme do baru. Dany, Julie a já. Hned na začátek jim říkám, že dneska nemůžu pít, protože v sobotu pracuji. Případá jim to jako strašná sranda. Jak by ne, když holky jsou studentky a pracují od pondělí do pátku jako uklízečky. Když za mnou přišly, že hledají práci a může to být klidně úklid, tak jsem o tom napsala zprávu svému oblastnímu manažerovi. Potřebovaly jen životopis, dokumenty a hlavně reference. A protože to naštěstí nemusely být pracovní, ale od někoho, kdo se za ně může zaručit a bydlí tady déle než 5 let, tak je dostaly ode mě. A je pravda, že když se potkáme s manažerkou, nezapomene mi říct, ať děvčata pozdravuju. Pokaždé tak činím. Uvaděč, nebo více méně vyhazovač, nám otvírá dveře a usmívá se jako měsíček na nebi. Bar je plný, ale my nacházíme místečko v rohu. Losujeme, kdo jde objednat pití. Děláme to tak, že každá platí jednu rundu. A ono to maximálně na tři kolečka vyjde. Pak už je to zabiják. Jdu já a za barem stojí Lenka. Ona je Slovenka a dobře se zná s mojí kamarádkou Naďou a jejím spolubydlícím. Jsou totiž sousedi. Zdravíme se po našem – česko-slovensky. Obě dvě jsme vyrůstaly v bývalém Československu.

A jako děti jsme znaly velice dobře oba dva jazyky, jak slovem, tak písmem. Dnešní mladá generace potřebuje v televizi titulky s překladem. Smutné. Holkám objednávám jejich oblíbené pití a pro sebe limonádu. Lenka mě s objednávkou posílá do pekla.

Ať si prý dělám srandu z někoho jiného. Platím. Lenka musí namíchat ještě dva koktejly, a že nám to přinese ke stolu. Za chvíli je u nás a nese tři pití. A říká mi, že na limonádu mám chodit do cukrárny a ne do baru. Holky se mi smějí, jak mě Lenka převezla. Obě dvě škemrají, ať jim řeknu nějakou veselou historku z vánočního večírku naší firmy. Abych to uvedla na správnou míru. Naše úklidová firma má nasmlouvané klienty po celém UK. Takže od nich nemůžeme očekávat vánoční večírek. Ale firma, kterou uklízíme, nás každý rok zve. A každý rok s kolegy, slušně, ale razantně odmítneme. Ale tenhle rok jsme si řekly, že půjdeme. Můžu vám říct, že už jsem se tak dlouho nenasmála. Celý rok paní úřednice, páni prodejci kolem vás chodí, jako kdybyste neexistovali. Chovají se, jako kdyby byli něco více, nadlidi. Neříkám, že všichni, ale z 90 % to tak je. A když se ožerou, tak je veselé je pozorovat. Najednou zjistíte, kde je noblesa této dámy a kde jsou kalhoty tady toho pána. Oni totiž tady mají takový divný zvyk. Nejdříve pijí a pak jedí. A my to děláme právě naopak, my si nejdříve obalíme mastnotou žaludek a na to pak můžete chlastat do aleluja. Firma je britsko-španělská, tak se tam podávala klasická španělská jídla a zapíjelo se to španělskými víny. Takže co se týká občerstvení, to jsme si nemohly stěžovat. Držely jsme se pěkně pohromadě. Největší sranda byla, když se začalo tancovat. Na začátku nikdo netancoval, parket byl prázdný. Ale jak se napili, no, větší tanečnice jsem neviděla. Daniela s Julií se smějí, když jim předvádím, jak tančil Fredy, šéfk skladu. „A pak ho vzala do ruky naše Božena a musím vám říct, že jsem se až bála, že jí vypadnou

prsa ven, jak skotačila.“ Pítí je dopité a Daniela jde koupit další rundu. Večer se začíná pěkně vybarvovat ve světle zářivek.

O pár kilometrů dál, ve světle křišťálových lustrů, se začíná odvíjet úplně jiný příběh toho večera. Majitelka domu spokojeně sedí ve svém křesle a pozoruje naplněný sál. Stůl je do tvaru písmenka U a ona sedí v čele. Tak jak po celý život byla zvyklá. Dívá se na usměvavé tváře a nevnímá povídání kolem sebe. Zahloubána do svých myšlenek. Nebo spíš vzpomínek. Ona taky byla mladá, jako dnes její jediný syn. Byla mladá a hloupá. Myslela si, že všechno to, co má, bude mít celý život. Narodila se do bohaté rodiny. Velký dům, pozemky, koně, všechno to, co její rodina vlastnila po generace. Rodiče měli jen ji. Jedináček, měla všechno, na co si jen vzpomněla. O to bylo pro ni horší poznání chudoby. Málem bankrotu. Otec zemřel a maminka se podruhé vdala. Za mladšího elegána, který sice byl pohledný, ale taky tak darebný. Rád vsázel na koňské a psí dostihy. Pozvolna začala mizet hotovost, podepisoval směnky a nakonec začal prodávat i šperky. Maminka se té pravdě dlouho bránila. Pochopila, až když začal rozprodávat cenné umělecké kousky přímo z domu, milostivé dámě přímo pod nosem. Taková drzost. Maminka uzavřela dům před hosty s tím, že ho budou rekonstruovat.

A tím svou dceru odřízla od společnosti. Dokonce to dopadlo tak daleko, že mladá Madelaine jezdila jednou za měsíc k holiči do města, kde si prohlížela módní časopisy. A když tam viděla něco pěkného, tak si stránku vytrhla. Přijela domů a v šatníku našla

něco, co se dalo předělat na tuhle novinku. Tak na tom byly špatně. Nakonec jí matka řekla, že bude rozumnější, když se vdá. O ruku ji požádal rozumný, ale o více let starší hrabě, který s tatínkem sloužil u jezdecké gardy. Byla to výhra v loterii. Madelaine nebyla hloupá, takže se rychle přizpůsobila své nové roli, paní domu. Rychle si ji všichni oblíbili. Mohla opět jezdit na koni, nosit drahé šperky a nebát se, že si bude muset přešívát šaty. Její nevlastní otec zemřel, když se opil a spadl do řeky. Utopil se jako kotě, když ho hodíte v zavázaném pytli do vody. Madelaine netruchlila, proč taky. Měla jiné starosti. Její manžel toužil po potomkovi, jak jinak, po synovi. A hodlal to zkoušet a zkoušet a zkoušet. Madelaine obdivovala svého muže, protože byl velice rozumný a vzdělaný. Ale když si představíte, že se 15 minut snažíte, aby se mu postavil, a za dvě minuty je po všem... Občas nepomohlo vůbec nic. A občas i pan manžel usnul. Začala se bát, že svůj úkol nesplní. Dokonce si stěžovala matce, že bude nejlepší, když se k ní vrátí. No, to matka rezolutně odmítla. „Ne, drahá. S tímhle nechci mít nic společného. Jednou sis toho muže vzala a musíš s ním zůstat, jak v dobrém, tak ve zlém.“ Tuhle radu doopravdy nepotřebovala.

Když už všechno vzdávala, a dokonce pomýšlela na sebevraždu, stal se zázrak. Z Afriky přijel jeho mladší bratr, který žil veselým životem. Miloval rychlá auta, rychlá letadla a rychlý sex. Se svým starším bratrem byl jako voda a oheň, jako nebe a dudy. Jedno ráno si vyjela na projížďku na koni. Po cestě potkala švagra, který byl také na projížďce. Jaká to náhoda. A náhoda tomu chtěla, že začalo pršet, a tak se schovali

v zahradním domku. Než se stihla zeptat, jestli rozdělá oheň, aby jim oblečení uschlo, tak ji mladík zezadu chytil za vlasy, nadzvedl sukni a sprostě ji ojel. Případala si, jako když to dělá s koněm. Nebylo jí to nepříjemné. Jen ohromující, když to srovnala se svým manželem, jeho vlastním bratrem. Když všechno bylo suché a na svém místě, tak se odebrali zpátky. Každý sám. Bratr měl tu odvahu, nebo drzost, tohle ještě zopakovat dvakrát před svým odjezdem do Afriky. Sice na jiném místě, za jiných okolností a v jiné poloze. Po čase přišel dopis, že se zabil při nějakém pokusu překonat rekord přeletem přes poušť. A opět neměla čas truchlit. Měla jiné starosti. Zjistila, že je konečně těhotná. Narodil se krásný zdravý syn a dostal jméno Donald. Jméno, které nosí tato rodina po generace. Kolikrát si vzpomněla na jeho otce, praveho otce. Donald byl odmala velice šikovný a zvědavý chlapec. Po otci byl klidné a vyrovnané povahy.

Jeho otec zemřel na srdeční zástavu. Tak trochu v tom měla prsty ona. Madelaine už měla dost jeho věčného kontrolování, co dělá a co nedělá, pak začal kontrolovat, kolik utrácí. A jednou pozdě večer, když šli spát, jí řekl, že chce prodat koně, protože on sám už na nich nejezdí. Madelaine ujely nervy a taky pusa a řekla milému zlatému choti, že to není jediné, co už „nedělá“, a že nebyl schopen ani zplodit syna. Musel si k tomu zavolat svého povedeného nebo více méně nepovedeného bratra. Manžel začal lapat po dechu, a než se záchranka dostala až k nim, manžel zemřel. Opět neměla čas truchlit. Po získání veškerého majetku, protože Donald byl ještě malý, už byla naprosto klidná. Ona neudělá stejnou chybu jako její

matka, aby se podruhé vdala. Bohatých milenců, kteří jsou ženatí a potřebují si tak trochu odpočinout od rodinného stereotypu, je dost. Nebudou ji obtěžovat voláním a ušetří ji milostných scén. A budete se divit, našlo se jich dost. Byla chytrá a nikdy si nikoho nepřivedla domů. Co je v domě, není pro mě. A vidíte, dnes se Donald zasnoubí. S Dianou. Při těch myšlenkách se podívá na ten mladý pár. Co na tom, že Diana má k princezně Dianě daleko. Nemá hezkou postavu, není ani nějak krásná či zvláštní. Chybí jí šmrnc. Ale bude to hodná a poslušná manželka a časem zodpovědná matka. Především její rod je stejně starý jako rod jejího zesnulého manžela a kromě toho stejně bohatý. A ona, Madelaine, hraběnka a ještě stále žádoucí žena a vdova, si v klidu bude užívat spokojeného stáří v bohatství. Ona už nikdy nikomu nedovolí, aby se vrátila do chudoby nebo aby jí chudoba překročila jen práh. To se nikdy nestane!

Z myšlenek ji vytrhuje přítelkyně Victoria: „Drahá, všichni čekají na tvoji slavnostní řeč.“ Madelaine vstává a stříbrným nožem klepe o pravou křišťálovou sklenku na šampaňské. Všichni ztichnou v očekávání proslovu. „Drahá rodino a přátelé. Dnes jsme se tu sešli, abychom oslavili zasnoubení mého drahého syna Donalda a jeho budoucí ženy Diany. Jako správná matka bych pro štěstí svého syna snad i vraždila.“ Sálem proběhne vlna smíchu. Nikdo si neumí představit, že by tahle stará dáma někoho zabila. Stará dáma? Kolik vlastně Madelaine je? To je otázka, protože reálně by jí mělo být okolo 60 let, ale na svůj věk vypadala úžasně. Mezi její řečí služebnictvo nalilo šampaňské do skleniček. „Zítřejí odlétáme na ostrov

Maledivy, kde se mladí rozhodli strávit svoje líbánky.“ Bere sklenku ze stolu a otáčí se k mladému páru se slovy: „Na Donalda a Dianu!!!“ Všichni povstávají se skleničkou v ruce a připíjejí mladému páru. Sálem se ozve jako ozvěna: „Na Donalda a Dianu.“

K baru se tlačí Julie a kupuje poslední rundu. Holky opět objednávají mojito pro sebe, já chci opět limonádu. Julie se vrací, v ruce má dvě mojita a pro mě je to redbull s vodkou. Otočím hlavu k baru a Lenka si drží prsty u hlavy a imaginárně se zastřelí a padá pod pult. Strašná legrace. Já na rozdíl od všech těchto kreatur zítra pracuji. Podívám se z okna a zjišťuji, že nepřestalo sněžit. No, to se zítra, při pohledu na hodiny nad krbem zjišťuji, že už dneska, v práci zblázním radostí. Je čas jít domů. Potichu otvírám dveře. Tak obě dámy spí. Sára ve své postýlce a paní Bethy na sedačce. Zlehka ji vzbudím, abych jí nepřivedla infarkt. Podávám paní Bethy tři bankovky. Jednu mi vrací, prý ať si zaplatím elektřinu. Je zlatá. Kdybych ji neměla, tak si nemůžu ani vyjít ven. Potichu zavírám dveře. Svléknu se, vysprchuju a jdu spát.

Je to neuvěřitelné, ale víkend utekl jako voda. Po práci jdu do obchodu koupit mrkev a brambory. Na zahradě budeme stavět sněhuláka. Sáru vyzvedávám od kamarádky Markéty. Se svým přítelem má dvě děti a ten má další čtyři z předchozího vztahu. Sama Markéta se mi nabídla, že když budu potřebovat pracovat o víkendu, tak ať Sáru hodím ráno k nim. Je to při cestě do práce. Vždycky říká, že Sára je z jejich sedmi dětí ta nejhodnější. A jak by ne, když to není puberták. Jaké já mám štěstí na přátele. Když jsme u těch přátel, stále čekám

na zprávu nebo zavolání od Nadi. Třeba je zaneprázdněná zvracením, nebo si vzala paracetamol, co jí poradil doktor, a spí. Určitě ji potkám v práci. Počkám do pondělí. Kdo si počká, ten se dočká.

A dočkala jsem se. Pondělní ráno začalo zmatkem. Naďa nepřišla do práce a její patro musí někdo uklidit. Supervizor začal přerozdělovat práci. Sarah, aniž by kdokoliv cokoli řekl, začala vykřikovat, že ona z ukázkové prodejny nám nebude chodit vypomáhat do pater, právě naopak. To tak vždycky bylo a bude. James jen stojí a kroutí hlavou, a než stihne něco říct, tak Sarah pokračuje. „To jsou celí ti lidi z východní Evropy, kteří nepřijdou do práce, a my se tu zblázníme, nebo jako co?!“ Božka do mě vrazí loktem tak, že mi málem udělá další díru mezi žebry. Božka sice nemluví plynule anglicky, ale za těch 10 let, co tu žije, rozumí velice dobře. „Hele, řekni jí, ať zavře zobák. Protože jinak jí zakroutím krk jako slepici na polívku!“ Znáš Božku. Neznám živého tvora, který by ji udržel, když začne vidět rudě jako býk.

Než abych riskovala, že Sarah skončí v kotrmelcích a už se nevzpamatuje, nebo že Božka začne pěkně česky, tak se raději do toho pouštím já. Klidným hlasem, i když to ve mně vře jako voda v konvici, povídám: „Sarah, ocenila bych, kdybys přestala komentovat, odkud kdo je. Když si vezmu docházkový list tvůř a kohokoliv z „Východu“, tak zjistíš, že my máme 100% docházku do práce. Žádnou neomluvenou absenci, žádnou kocovinu po prochlastaném víkendů a pondělní záhadná volna. Nebo když hraje fotbal Rangers, St. Mirin anebo Celtic, tak nejsme doma, ale

pracujeme.“ Sarah lapá po dechu. Možná, že ji tohle dostalo víc, než kdyby jí Božka jednu bouchla. Otáčím se k supervizorovi. „Jamesi, v pátek po práci šla Naďa k lékaři a slíbila, že se mi ozve. Ale doteď jsem nedostala zprávu.“ James se přiznává, že se jí pokoušel dovolat, ale padá to do hlasové schránky. „Po práci za ní sjeďu domů a ještě dneska ti dám vědět.“ Obracím se k fóru: „Co se týká práce, všichni ať dělají svoje a já si vezmu na starost obě dvě patra.“ Tím jsem Sarah zavřela hubu a James nemůže říct ani slovo. Všichni kývají hlavou a rozcházejí se, každý po své práci.

Kupodivu Božka stojí na svém místě a říká: „Jestli chceš, tak ti pomůžu.“ To je snad poprvé v mém životě, co se Božka chová jinak, normálně. Usměju se se slovy, že já to udělám, jako by to udělala Sarah. Jen zkontroluji obě patra a budu uklízet jen to, co bude nutné. Nevadí mi, že budu muset uklízet dvě patra. Víím, že Naďa uklízí poctivě. Což znamená každý den stejné věci a občas něco navíc. Budete se divit, kolik lidí si myslí, že umí uklízet nebo že můžou pracovat jako uklízečky. Ale opak je pravdou. James mi vždycky říká: „Když vidíš, že není zapotřebí vytírat, tak například utři prach na horní hraně dveří.“ A má pravdu. V obou patrech vynesu koše, uklidím kuchyň a záchody. Dodám toaletní papíry, papírové osušky na ruce a mýdla. Vyluxuju a vytrů záchody a kuchyň. Když jsem v přízemí, tak vytáhnu mobil a zkouším Naďě zavolat. Nic. Už to nepadá ani do hlasové schránky.

James mě vidí s mobilem v ruce. Nemá to rád, když v pracovní době někdo píše zprávy, telefonuje nebo se dívá na filmy. Můj mobil sice tyhle vymoženosti

neumí, je to stará Nokia, kde jsem ráda, že zavolám a napíšu zprávu. Jo, a mám tam dvě nebo tři fotky Sáry, Nadi, mě s holkami u baru z páteční noci. Omlouvám se Jamesovi. Zkoušela jsem volat Nadě. Ptám se Jamese, jestli z toho udělá nějaký zápis, že Naďa není v práci. Neudělá. Protože pro něj je jedno, z jaké země, národnosti, vyznání či barvy pleti jsme. Všichni mají nárok zůstat 3 dny doma bez toho, aby měli potvrzení od lékaře, takže co? „Prosím tě, zajed' za ní a jen se zeptej, jak jí je. V pátek vypadala, že snad vyzvrací i vnitřnosti.“ Musím se smát, protože ona tak doopravdy vypadala. „Jak to šlo v patrech? Budeš potřebovat pomoc?“ Pomyslím si, že když tam zítra někdo nehodí granát, nerozsype papírky ze skartovačky, neucpe záchod rolkou papíru, tak ani ne. „Dá se to.“ Den uběhl rychle jako voda. Při odchodu se srazím se Sarah u sešitu, kam se zapisuje docházka. Ani mě nepozdraví. Mrzí mě to, ale ona si začala. Božka to vidí a hned utrousí: „Prosím tě, taková kráva tě přece nemůže rozhodit!“

A jak Božčin styl řeči nemusím, tak v tomhle jí dávám za pravdu. Odmetu sníh ze střechy auta, okna opucuju raději všechna, oklepu boty a hurá do auta. Pouštím topení a muziku. Je zrovna celá a dávají zprávy. Mluví o zácpách a dopravní nehodě, tam a tamhle. Sníh bude padat ještě tak den, dva. Jedu po dálnici a připadám si, že kdybych šla vedle auta, byla bych v Paisley rychleji. Všichni jedou jako posraní. Pro pána Jána, co byste dělali v Čechách? Odpověď je jasná: nepřežili byste zimu. Ve městě se strašně špatně parkuje, ale dneska je to ještě horší. Nějaká objížďka, jedna ulice je zavřená, no nazdar. Parkuju docela dost daleko. Zahnu za roh, jdu ulicí a směju

se, jak krásně sněží. Dojdu zase za roh a tam dav lidí, jako když se stávkuje. Tlačím se davem a protlačím se až k Lence z baru. Pozdravíme se. Ptám se, co se děje. A ona, že zrovna vařila oběd, když na ni zazvonili policajti. Bydlí totiž v přízemí a to na ni zvoní kdekdo. Nejdřív si myslela, že je to nějaká legrace, a tak se podívala přes okno a ono doopravdy. Otevřela jim dveře a oni se jí hned ptali, kde přesně bydlí Pavol s Naďou. Tak jim říká, že hned naproti, a ukazuje jim na dveře. Policista jí řekl, ať si vezme věci a opustí byt. Tak vypnula sporák, vzala si bundu, klíče a mobil. A teď tu čeká jako sněhulák na sluníčko. „A co chtěli v bytě Nadi a Pavola?“ Pokrčí rameny: „No to nevím. Ale Pavola sebrali a Naďu jsem neviděla.“

Vtom k nám přistupuje policista a říká Lence, že se může vrátit do bytu. Nedá mi to. „Prosím vás, nezlobte se, ale co je s Naďou?“ Policista se na mě podívá, jako že jsem se zbláznila, a odpovídá mi otázkou: „A ty jsi jako kdo?“ Ta otázka mě zarazila. „Já? Já jsem její kolegyně. Dneska nepřišla do práce. Nezvedá telefon a neodpovídá na zprávy. Tak mě supervizor poslal, abych se osobně u ní stavila doma a zeptala se, jak jí je.“ Než to stihnu dopovídat, přichází další policista. Mluví spolu tlumeně a přitom se po očku dívají po mě. „Máte u sebe nějaký doklad? Cestovní pas nebo řidičský průkaz?“ Bez jakéhokoliv komentování vytahuju peněženku a z ní britský řidičák a podávám ho policistovi. „Prosím, počkejte tady. Potřebuji promluvit se svým nadřízeným.“ No, to já si klidně počkám. Hlavně ať po cestě ten řidičák neztratí. To by mě odvezlo. Cestovní pas mi už neplatí, musím si vyřídit nový. Ale cesta do Londýna je horší než cesta

do Čech. Asi si to zařídím příští rok, až pojedu domů na občanský průkaz. Jaká výhoda, když můžete prokázat totožnost více doklady. Tím myslím platnými a pravými. Vím, že to zní divně, ale mám špatnou zkušenost. Než stihnu přemýšlet nad minulostí, probere mě současnost. Policista se vrací v doprovodu někoho v civilu. Policista se mi představuje jako DC Martin McDaren. Podávám mu ruku. Oba dva je máme jako kusy ledu. To to počasí. Ptá se mě, jestli jsem ochotná s ním odjet na místní policejní stanici zodpovědět pár otázek. Začínám mít nepříjemný pocit, že všechno není tak, jak má být.